

ПРОЕКТ !

**ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ОБЩИНА САДОВО,
ПЛОВДИВСКА ОБЛАСТ
гр. Садово, ул. „Иван Вазов” № 2**

ПРОГРАМА

**ЗА ОВЛАДЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА НА
БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА САДОВО
2012 - 2015 г.**

2012 год.

Съдържание:

I. Анотация

1. Описание на проблема
2. Причини за възникване на проблема
3. Популация на безстопанствените кучета

II. Цели и задачи на програмата

1. Цели
2. Задачи

III. Нормативна уредба

1. Закона за защита на животните
2. Закон за здравето
3. Закон за лова и опазване на дивеча

IV. Общ преглед на проблемите, свързани с безстопанствените кучета

1. Биологични характеристики и особености
2. Епизоотология и болести, които кучетата могат да пренасят пряко

V. Методология

VI. Мерки за трайно решаване на проблема с безстопанствените кучета

VII. Участници в програмата

1. Местна власт
2. Неправителствени организации за защита на животните /ОЗЖ/
3. Общинска епизоотична комисия

VIII. Средства, ресурси и време за изпълнение на програмата

1. Източници за финансиране
2. Време за изпълнение

IX. Оценка за успеваемост на програмата – критерии

1. Качествени промени
2. Количествени подобрения

X. Заключение

I. Анотация

Разработването и приемането на тази Програма се налага поради това, че проблемът с безстопанствените кучета е сериозен проблем за обществото, с многостранни измерения (хуманномедицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични), че досега взетите мерки в изпълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност се оказват недостатъчни и поради това, че все още не може да се намери цялостно и трайно решение.

1. Описание на проблема

Настоящата програма е разработена на основание чл.40, ал.1 от Закона за защита на животните (ЗЗЖ), който е в сила от 31.01.2008 г., посл. изм. ДВ бр.92 от 22.11.2011 г., в съответствие със съществуващата нормативна уредба, визираща преките и косвените проблеми, генерирани от свръхпопулацията на скитащи кучета, както в населените, така и извън населените територии. Нейното приемане се налага поради нарасналия брой на безстопанствените кучета и възможността за възникване на необоснована тяхна агресия, застрашаваща живота или здравето на хора и животни.

Необходимо е да се приведе в действие ефективна система спрямо регулирането на кучешката популация, свързана с предприемането на конкретни мерки за решаване на проблема с безстопанствените кучета, намиращи се на територията на Община Садово. Евтаназията е метод, който вече е отречен от ветеринарномедицинската наука и практика. Залавянето и отстраняването на кучета не се считат повече за ефективни мерки за директен контрол. Унищожаването на здрави кастрирани кучета в условия на свръхпопулация е противоположно за решаването на двете страни на проблема с бездомните кучета – пренос на болести и неконтролируемо размножаване.

2. Причини за възникване на проблема

Една от главните причини за увеличаващата се популация от бездомни кучета е липсата на контрол над домашните кучета, по отношение на поведението им на разгонени животни. В резултат на това поведение се продуцира ново бездомно поколение. Стопаните на домашни животни не осъзнават напълно, че ако тяхното женско куче има поколение от десет малки, то отговорността по изхранването им, отглеждането и намиране на нов дом и стопанин е тяхна, както и че това не е лека задача. Така на “входа” на популацията от бездомни кучета стоят изоставените от собствениците си кучета или тяхното нежелано потомство. Популацията се попълва и от изгубени или избягали домашни животни, както и от новопридошлите кучета от различни райони. Всички тези групи формират общата картина на популацията от бездомни кучета, която при неефективни мерки се поддържа максимална според естествените природни закони.

3. Популация на безстопанствените кучета

Като се отчитат основните фактори, определящи наличието на бездомни кучета на дадена територия, като относително по-рискови могат да се посочат районите, в които:

- въпреки редовното извършване на сметосъбиране, все още съществуват нерегламентирани сметища, изхвърлянето на битови отпадъци извън съдовете за смет;
- съществуват хранителни отпадъци, които целенасочено се осигуряват от гражданите;

Определянето на точния брой на бездомните кучета е задължително условие при планирането и провеждането на всички мерки за намаляване на тяхната популация. Установяването на техния брой по населени места в общината и идентифициране на

най-рисковите територии е важно за това, къде трябва да бъдат насочени усилията приоритетно.

II. Цели и задачи на програмата

1. Цели

1.1. Установяване на контрол върху популацията на безстопанствените и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на селищната среда на Община Садово.

1.2. Намаляване до минимум на рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.

1.3. Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждането на кучета.

2. Задачи:

2.1. Овластяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлениято "безстопанствени кучета".

2.2. Контрол върху отглеждането на домашни кучета.

2.3. Повишаване на чистотата на селищната среда.

2.4. Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл.2 от ЗЗЖ.

Предвижданията са, че реализирайки програмата на територията на общината след около три години популацията на кучетата трябва да бъде овладяна и да се премине към извеждане на кучетата от улиците и трайното им настаняване в приемници.

III. Нормативна уредба

Програмата е разработена в съответствие със съществуващата нормативна уредба, визираща както преките, така и косвените проблеми, генерирани от свръхпопулацията на скитачи кучета както в населените, така и извън населените територии.

1. Закона за защита на животните

Законът има за цел да бъде запълнена съществуващата празнота в системата от нормативни актове на Република България, като въвежда мерки за формиране и задълбочаване на разбирането на обществото относно защитата на животните, обучението на децата и младежта и др. Законът е рамков за всички животни и определя неуредени в Закона за ветеринарномедицинската дейност области като: прилагане на мерки за регулиране на популациите от безстопанствени животни; създаването на национална база данни за регистрация на домашните и кастрираните вече безстопанствени кучета и др.

2. Закон за здравето

Съгласно чл. 31, ал. 1 от Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70/2004 г., посл. изм. с ДВ бр. 60/05.08.2011 г.) - "Държавата, общините, юридическите и физическите лица осъществяват дейността си, като осигуряват опазването на жизнената среда от вредно въздействащите върху здравето на човека биологични, химични, физични и социални фактори."

3. Закон за лова и опазване на дивеча

За опазването и охраната на дивеча в ловностопанските райони, съгласно чл.67, ал.1 от Закона за лова и опазване на дивеча (обн., ДВ бр.78/2000год., посл. изм. ДВ бр.77/04.10.2011 г.) отговарят лицата стопанисващи дивеча. Проблемът със скитащите и подивели кучета е уреден в чл.40, ал.2 и чл.67, ал.3, т.12 от Закона.

IV. Общ преглед на проблемите, свързани с безстопанствените кучета

Основните фактори, определящи наличието на бездомни кучета в дадено населено място се свеждат най-общо до три условия, които се предлагат в средата: наличното количество хранителен ресурс, вода и подслон.

1. Биологични характеристики и особености

Днес кинологията класифицира голямото разнообразие от кучешки породи в три основни групи:

- *примитивни породи* – малък брой кучета, непретенциозни, устойчиви, трудно поддаващи се на дресировка и слабо привързани към човека. Това са някои азиатски породи и африкански ловни кучета.

- *преходни породи* – група примитивни кучета, с които човекът е започнал целенасочена племенна работа и дресировка. Такива са някои групи лайки, кавказки и средноазиатски овчарки.

- *културни породи* – най-многочислената група породисти кучета, за които човекът е създал благоприятни условия за отглеждане, хранене, племенно развъждане и практическо използване. Тук се отнасят всички ловни, служебни и декоративни породи кучета.

Според друга класификация кучетата се делят на 4 групи породи:

ловни кучета – лайки, хрътки, шпаниели и др.;

служебни кучета – овчарки, ерделтериери и др.;

спортно-служебни кучета – доберман-пинчер, догове и др.;

декоративни (стайни) кучета – пекинез, чихуахуа, японски хин, болонки и

др.

Кучетата от различните породи са най-различни по тегло и големина. Днес в света се наброяват над 600 признати породи кучета. Кучетата в зависимост от породата достигат полова зрялост между 7 – 12 месечна възраст, но понякога първият еструс при женските може да се забави до 18-месечна възраст. Обикновено еструсът е два пъти годишно (пролет и есен) и продължава 14-22 дни. Нормалната бременност продължава средно 63 дни (при дребните породи – 58 дни, а при по-едрите до 65 дни). Средният брой на малките варира в зависимост от породата, телесното развитие на майката, храненето и други. Обикновено при дребните породи новородените са 2-5 броя, а при едрите – 6-12 броя. Мястото за раждане женската избира сама – най-често на място, където тя се чувства по-сигурна. Раждането настъпва обикновено през нощта или в ранните утринни часове. Периодът, през който малките сучат продължава до 7-8 седмица от раждането. Млечните зъби на кучето започват да се развиват 2 седмици след раждането. Смяната на млечни зъби с постоянни започва между 3,5 до 4 месечна възраст и обикновено завършва до 8-ия месец. В млада възраст кучето има 32 млечни зъба, а възрастното куче – 42 постоянни. Зрението на кучето има свои особености. То не е способно да види предмета едновременно с двете си очи, тоест всяко око има свое поле на зрение. Кучето не може да различава цветовете, но формата на предметите разпознава добре. Кучето вижда движението на предметите от разстояние 250-300 м и

повече. Обонянето стои на първо място сред сетивните усещания на кучето. Продължителността на живота на кучето е 12-20 години.

2. Епизоотология и болести, които кучетата могат да пренасят пряко:

2.1. Инфекциозни болести

- Салмонелоза (паратиф)- една от най-често срещаните се инфекциозни болести по бозайниците. Причинител на заболяването са няколко типа бактерии, които са много устойчиви към външни въздействия;

- Туберкулоза - специфична, хронична инфекциозна болест, която се характеризира с появата на туберкули (възелчета) в различни органи, които казеозират и впоследствие калцифицират. Болестта е разпространена повсеместно и от нея заболяват почти всички видове животни и човекът;

- Бронхосептикоза (бордетелна инфекция)- заразно заболяване, което протича с признаци на бронхопневмония. Причинител е *Bordetella bronchiseptica*, която обитава горните дихателни пътища на повечето видове бозайници;

- Бяс- остра заразна болест, към която са възприемчиви всички видове животни и човекът. Причинителят е вирус. Разпространява се от скитащи кучета, а в последно време и диви хищници. Заразяването става чрез ухапване или попадане на вируса върху ранички, драскотини по кожата. Инкубационният период е до 60 дни;

- Тизерова болест - причинител е *Bacillus piliformis*. Като причини за развитието на заболяването се считат стресорните въздействия (лошо хранене, третиране с препарати по време на експеримент и други фактори, свързани с околната среда). Инкубационният период е от 5 до 15 дни.

2.2. Гъбични болести:

- Дерматомикози (трихофития, фавус, микроспория) - микотичните болести се предизвикват от гъбички и засягат кожата на почти всички видове бозайници. Инкубационният период продължава от 8 до 30 дни.

2.3. Паразитни (инвазионни) болести:

- Токсоплазмоза - паразитно заболяване, с разнообразно протичане. Възприемчиви към болестта са всички диви и домашни животни. Токсоплазмозата е разпространена по цялото земно кълбо, както сред хората, така и сред животните;

- Цестодози (представители на сем. Taeniidae) - по-голямата част от всички цестоди спадат към разред Cyclophyloidea. Това са най-съвършените и най-специализираните панделковидни червеи, които паразитират предимно в топлокръвните животни – птици и бозайници.

- Ехинококоза;

- Дипилидиоза;

- Нематодози;

- Токсокароза

2.4. Кърлежовопреносимите инфекции /КПИ/

Бездомните и скитащи кучета представляват един от основните резервоари на зараза за някои КПИ, най-често срещана от които е Марсилската треска. Това обстоятелство изисква системни мерки за контролиране на кучешката популация.

Наличието на бездомни кучета на територията на община Садово може да доведе до сериозни последствия за населението. Най-тежките потенциални опасности са за живота и здравето на хората, тъй като необезпаразитените и неимунизирани животни могат да пренасят различни заразни и паразитни болести. Именно скитащите бездомни кучета са основен източник, разпространител и резервоар на причинители на зоонози, някои от които смъртоносни (ехинококоза, марсилска треска, лаймска болест, бяс и др.). Глутници от безстопанствени кучета биха нарушили не само спокойствието и комфорта на хората в даден район, но застрашават и тяхната сигурност. При

евентуални нападения и ухапвания от животни с агресивно поведение, които освен до здравни последици, могат да доведат и до създаване на страх и емоционален стрес в хората. Друг риск е възможността за възникване на пътно-транспортни произшествия поради безстопанствено скитащите се животни, особено в периода на разгонване. Не на последно място е и приносът на бездомните кучета за замърсяването на градската среда с отпадъчни продукти, както и с битови отпадъци от контейнерите за смет, до които имат достъп.

V. Методология

Препоръките на Световната Здравна Организация, успешния световен опит и практиката на български общини налагат прилагането на регламентирания от Закон за защита на животните метод на:

1. Кастрация
2. Евтаназия
3. Задомяване
4. Регистрация и надзор на безстопанствени кучета
5. Регистрация на домашни кучета
6. Контрол върху изискването за отглеждане на домашни кучета
7. Популяризиране ползите от кастриране на домашни кучета
8. Кампания за подобряване чистотата на градската среда

VI. Мерки за трайно решаване на проблема със безстопанствените кучета

1. Кастрация

1.1.Обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка (наричани ветеринарномедицински манипулации) на безстопанствени кучета се извършва в регистрирани приюти, стационарни или подвижни амбулатории, съгласно чл.40, ал.4 от Закона за защита на животните.

1.2. Обработката на безстопанствените кучета се извършва за период до 31.12.2015 г., съгласно §17 от Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за защита на животните (обн. ДВ бр. 92/2011 г.). Приоритетно се обработват женски кучета.

1.3. Обработката се извършва на принципа на масова кастрация /свободен лов, като от дадено място се залавят абсолютно всички възможни кучета във фертилна възраст, приоритетно женските (по райони и във връзка с молби и сигнали на граждани).

2. Евтаназия

2.1. Неизлечимо болни животни се подлагат на евтаназия, съгласно чл.179,ал.3,т1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВМД) и чл.45 т.8 от Закона за защита на животните (ЗЗЖ).

2.2. Кучета, участвали в инцидент се залавят приоритетно в рамките на 24 часа след подаване на сигнала. При потвърждаване на сигнала кучетата се третираат съгласно чл.179, ал.3, т.4 от ЗВМД и чл.45, т.8 от ЗЗЖ.

3. Задомяване

3.1. Всеки приют, регистриран по реда на чл. 137, ал.1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност разработва и прилага система за информиране на гражданите за животните, които се предлагат за отглеждане, съгласно чл.41, ал.6 от ЗЗЖ.

3.2. Общините и организациите за защита на животните организират публични мероприятия за задомиране на безстопанствените кучета.

4. Регистрация и надзор на безстопанствени кучета

4.1. Регистрацията се извършва от всички амбулатории и приюти, които обработват безстопанствени кучета.

4.2. Регистрацията се извършва чрез поддържане на дневник, в който се вписват задължително следните данни за обработените кучета:

- Идентификационен номер
- Отличителни белези на животното - пол, цвят, възраст, големина
- Дата и място на залавяне
- Дата и място на връщане
- Отговорно по надзора физическо или юридическо лице.

5.Регистрация на домашни кучета

5.1.Регистрация на домашни кучета се извършва съгласно чл.174 от ЗВМД.

5.2.Таксата за домашни кучета се събира от отдел "Местни данъци и такси".

5.3.Организиран се кампании за обработване и регистрация на кучетата.

6. Контрол върху изискването за отглеждане на домашни кучета

6.1. Контролът върху изискванията за отглеждане на домашни кучета се извършва от упълномощени от кмета на общината длъжностни лица, Областна дирекция по безопасност на храните – гр. Пловдив и организации за защита на животните, съгласно глава 6 от ЗЗЖ.

7. Популяризиране ползите от кастриране на домашни кучета

7.1. Организиран се кампании за разясняване на ползата от кастрацията чрез брошури, медийна кампания и др.

7.2. Съвместна работа с ветеринарните лекари.

8. Кампания за подобряване чистотата на градската среда

8.1. Определяне на площи, където домашните кучета да бъдат пуснати свободно да играят и тичат.

8.2. Ограждане на съществуващи детски площадки, детски градини, училища и др.

9. Изготвяне на Наредба за овладяване популацията на безстопанствените кучета.

9.1. Наредбата се изготвя на основание чл.40, ал.5 от ЗЗЖ и в изпълнение на §18 от Преходни и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за защита на животните обн. – ДВ, бр.92 от 2011 г.

VII. Участници в програмата

1. Местна власт

1.1. Общинският съвет приема Програма за овладяване популацията на безстопанствени кучета и гласува годишен бюджет за изпълнението ѝ, съгласно чл.40 ал.1 от ЗЗЖ..

1.2. Общинският съвет предвижда средства в общинския бюджет за изграждане на приют за безстопанствени кучета, съгласно чл.41, ал.1от ЗЗЖ или средства за изпълнение на мерките, залегнали в настоящата програма.

1.3. Кметът или упълномощени от него лица организират цялостното изпълнение на Програмата, сключването на договори с приюти и стационарни и подвижни амбулатории.

2. Общинска администрация

2.1. Обработка сигнали и жалби. Сигнали и жалби на граждани и организации се приемат:

⇒ По телефона

⇒ Писмено

⇒ По е-мейл

Анонимни сигнали и жалби не се обработват.

При подаване на сигнала се записват имената на гражданина или организацията, подали сигнала, и телефона или адрес за обратна връзка. Жалбоподателят посочва мястото на инцидента и описание на кучето/та.

Жалбите за кучето/та, участвало/и в инцидента с ухапване на човек, се обработват приоритетно в рамките на 24 часа от подаването на сигнала.

Жалбите за агресивни кучета се обработват до 48 часа от подаването им. В случай, че жалбата за агресивно/и куче/та е подадена срещу обработени кучета, се процедира в зависимост от резултата от проверката.

Агресивно куче се залавя и се настанява в приют.

Проверката на сигнала се извършва от упълномощени от кмета длъжностни лица, в срок от 7 дни от подаване на жалбата.

Проверката съдържа подробно описание на фактическите обстоятелства по сигнала или жалбата, както следва:

- Информация от жалбоподателя: фактически обстоятелства, медицинско свидетелство /в случаите на наличие на такова/, подробно описание на кучето, участвало в инцидента

- Информация от страна на лицата, които са свидетели на инцидента или имат наблюдения върху поведението на кучето.

- На база на проверката се изготвя констативен протокол.

В зависимост от констативния протокол се предприемат следните действия:

- Доказано агресивни кучета се предоставят за задомяване при спазване на изискванията на чл.174 от ЗВМД или се настаняват в приют на организация за защита на животните.

- В случай, че жалбата е неоснователна, кучето/та се обработва/т и се връща/т на място на залавяне.

2.2. Кметът на общината определя длъжностно лице, което координира дейностите на Програмата.

- Длъжностното лице разглежда жалби и сигнали, организира и контролира дейностите по Програмата.

- Длъжностното лице координира надзора на обработените кучета.

2.3. Община Садово заделя бюджет за изпълнение на мерките по надзора на обработените кучета, съгласно чл.49 от ЗЗЖ.

3. Организации за защита на животните (ОЗЖ)

3.1. ОЗЖ могат да стопанисват приют и/или подвижни амбулатории самостоятелни или съвместно с общината, съгласно чл.41, ал.4 или ал.5 от ЗЗЖ.

3.2. ОЗЖ, които имат стационарни или подвижни амбулатории или приюти, могат да кандидатстват съгласно чл.40, ал.4 за участие в Програмата и да сключат договор за изпълнение на Програмата.

3.3. ОЗЖ съдействат на общината, като посочват свои представители за координация на работата между общината, ОЗЖ и граждани.

3.4. ОЗЖ съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета.

VIII. Средства, ресурси и време за изпълнение на програмата

1. Източници за финансиране и материално обезпечаване на Програмата

1.1. Общински бюджет съгласно чл.40, ал. 1 от ЗЗЖ.

1.2. Постъпления от такси по чл.175 от ЗВМД и чл.116 от ЗМДТ.

1.3. Дарения

1.4. Финансови средства от организации за защита на животните/ ОЗЖ/

2. Време за изпълнение на програмата.

2.1. Съгласно §17 от Преходни и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за защита на животните в срок до 31 декември 2015 г. общинските съвети и кметовете на общини осигуряват настаняването на безстопанствените животни в приютите по чл.41, ал.1.

IX. Оценка за успеваемост на програмата – критерии

1. Качествени промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките по програмата от обработването на безстопанствените кучета.

1.1. Повишаване на безопасността в населените места и намаляване на социалното напрежение.

1.2. Повишаване събираемостта на таксите за домашни кучета.

1.3. Овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата чрез кастрация.

2. Количествени подобрения

2.1. Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета, до изтеглянето им в приюти.

2.2. Повишаване на постъпленията от такса домашни кучета.

2.3. Преброяване и мониторинг на популацията на безстопанствени кучета.

2.4. Увеличаване броя на регистрираните домашни кучета.

3. Критерии за изпълнение на програмата

3.1. Брой на обработените животни.

3.2. Брой на регистрираните домашни кучета.

3.3. Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито.

3.4. Брой на кастрираните домашни кучета.

3.5. Брой на хората, които търсят съдействието на екипа за решаването на проблема с кучешката популация.

3.6. Брой на задомените кучета в края на третата година.

3.7. Годишен отчет за извършените дейности по Програмата и резултати представени от кмета пред изпълнителния директор на Агенция по безопасност на храните, съгласно чл.40, ал.2 от ЗЗЖ.

Х. Заключение

Евтаназията не решава проблема с безстопанствените кучета. При масова евтаназия популацията временно намалява до момента на поява на ново поколение бездомни кучета, което се поддържа според наличното количество храна, вода и подслон в средата. Исторически доказаният за ефективен метод, приложен успешно в редица европейски страни, е стерилизиране / кастрация и връщане на животните по местата им. Така върнатите кучета пазят територията си от новоприиждащите кучета и същевременно не могат да се възпроизвеждат.

В обобщение могат да бъдат направени следните изводи:

- **Широко използваните методи на хващане и евтаназиране не са ефективни.** Те водят само до временно намаляване на броя на бездомните кучета и са много скъпи.
- **Методите на улавяне и настаняване в приюти не са практични,** поради големия брой животни, които се обхващат и впоследствие високите разходи за обгрижване.
- **Методите на кастриране и връщане са ефективни.** След определен период от време броят на бездомните животни значително ще намалее. Тези методи са по-малко скъпоструващи спрямо горните и имат допълнителен добър страничен ефект като подобро поведение на животните.
- **Методите на регистрация и идентификация** са полезни при контрола на популацията от животни и намаляване на изоставянето.
- **Образованието и обучението** на обществеността, особено на децата, е от решаващо значение за разбиране на поведението на животните и техните нужди.

Настоящата програма е приета с Решение № 100, взето с Прокотол № 10 от заседание на Общински съвет – Садово, проведено на 31.05.2012 година.